

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

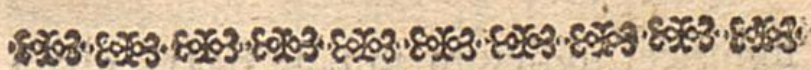
De Angelis Actibvs humanis, & Legibus

Vindalium, 1646

Sect. I. Quid sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38834

DE BEATITVDINE. CAP. IV. 127
actum etiam indifferentem quoad indi-
uiduum, esse possibilem. Quia quando
proceditur ad opus, oportet vt actio alio-
qui secundum se, & ex parte obiecti in-
differens, habeat finem, aliasque circun-
stantias debitas, vel iis careat; ac proinde
sit bona, vel mala, non quidem ratione
obiecti, quia sic semper est indifferentis,
sed ratione circumstantiarum.

CAPVT V.

De conscientia.

SECTIO I.

Quid sit.

CONCLUSIO I.

Conscientia est actus ille intelle-
ctus, quo iudicamus aliquid esse
faciendum aut non faciendum.) Vt hoc
clarius percipias, Notandum 1. ex S.
Thoma 1. p. quæst. 79. art. 13. conscien-
tiam consistere in actu, vt patet, tum
quia ex vi nominis, dicit ordinem seu

applicationem scientiæ ad aliquid, tum quia conscientia dicitur testificari, quatenus aliquid fecimus, vel non fecimus; dicitur ligare, vel instigare quatenus iudicamus aliquid faciendum esse, aut non faciendum; dicitur excusare, vel accusare, seu remordere quatenus aliquid bene, aut malè factum cognoscimus: ista autem omnia actum aliquem denotant.

Notandum 2. conscientiam etsi latè significet iudicium, tam de factis, quàm de faciendis, hîc tamen sumi à nobis strictè, pro iudicio de faciendis, cùm eã inspiciamus tanquam regulam internam, quam in operationibus nostris sequi debemus: vnde illud est discrimen inter conscientiam & synderesim, quòd synderesis est habitus quidam quò cognoscimus prima principia practica: conscientia autem est iudicium actuale, de conclusione deducta ex eiusmodi principiis: ita vt non solùm per illam iudicemus, quid bonum, quid malum sit, sed etiam quid à nobis agendum sit, quid non agendum.

Notandum 3. conscientiam esse multiplicem nimirum rectam, erroneam; dubiam, probabilem, & scrupulosam. Recta dicitur, quæ dictat esse bonum, quod bonum est, malum, quod malum. Erronea,

DE BEATITVDINE. CAP. V. 129
quæ dicitur esse bonum, quod malum est,
aut vice versa. Dubia, quæ velut anceps
manet, ita vt nec assensum præbeat, nec
dissentium. Probabilis, quæ nititur fun-
damento probabili, non tamen planè cer-
to, propter oppositam dubitandi ratio-
nem. Scrupulosa quæ vni parti adhæret,
sed cum anxietate, leui fundamento in-
nixa. Cùm autem dubium non sit, quin
homo conscientiam rectam sequi tenea-
tur, de aliis nonnulla in sequentibus sta-
tuenda erunt.

SECTIO II.

Quomodo obliget.

CONCLUSIO I.

Peccatum est agere contra conscien-
tiam errantem.) Probatur, nam pec-
catum est agere contra proximam agen-
di regulam: at proxima agendi regula
est ratio dictans quid agendum, aut non
agendum sit, eaque ratio non differt à
conscientia, quare contra conscientiam
agere peccatum est. Confirmatur, nam
qui facit, quòd iudicat esse malum &

FS